

BEZPEČNOSTNÍ POŽADAVKY NA ZHOTOVITELE

Krátký popis

Tato pracovní instrukce stanovuje pravidla v oblasti bezpečnosti práce pro zaměstnance právnických a fyzických osob (zhotovitelů), kteří se pohybují a pracují v prostorech náležejících do společnosti, nebo na pracovištích zákazníka společnosti.

Příprava nebo kontaktní osoba

Pavel Reš

Jméno

+420 725 522 165

Telefonní číslo

BOZP, PP a Ekolog.

Oddělení

pavel.res@bisczech.cz

Email

Odpovědný

Pavel Reš

Jméno

BOZP, PP a Ekolog.

Oddělení

Schválil

Radim Škarka

Jméno

Generální ředitel BIS Czech s.r.o.

Generální ředitel BIS Slovensko s.r.o.

Pozice

Michal Kubiš

Jméno

Manažer ISŘ

Pozice

Obsah

1	Cíle a použití	4
2	Další platné a související dokumenty	4
3	Definice	4
4	Bezpečnostní požadavky na zhotovitele	5
4.1	Odpovědnost, povinnosti, pravomoci ve smluvním vztahu	5
4.1.1	Povinnosti nositele obchodního případu – NOBP (objednatele)	5
4.1.2	Povinnosti zhotovitele	6
4.1.3	Kontrola a pravomoc kontrolních útvarů, oddělení HSE, příp. NOBP	6
4.1.4	Postup při nedodržení ustanovení tohoto dokumentu	7
4.1.4.1	Přestupky	7
4.1.4.2	Důvody k okamžitému vyloučení ze zakázky	7
4.2	Všeobecná ustanovení	8
4.3	Zahájení a skončení práce	9
4.4	Výkopové práce	10
4.5	Práce v kolejišti	10
4.6	Práce ve výškách	11
4.6.1	Zajištění proti pádu pomocí prostředků osobního zajištění	11
4.6.2	Lešení a žebříky	12
4.7	Práce v uzavřených nádobách, pod úrovní terénu a v prostorách s omezeným vstupem....	12
4.8	Práce na ochozech a podlahách krytých rošty	13
4.9	Manipulace s břemeny zdvihacích zařízení	13
4.9.1	Obsluha mostových jeřábů (jeřábník)	14
4.9.2	Mobilní jeřáby (autojeřáby)	14
4.9.3	Vázání břemen (vazač)	14
4.9.4	Používání vysokozdvižných vozíků (VZV)	15
4.10	Práce s elektrickým zařízením	15
4.10.1	Používání el. náradí v prostorech se zvláštními pracovními podmínkami	15
4.10.2	Prodlužovací elektrické kabely	16
4.10.3	Prozatímní elektrická zařízení	16
4.11	Základní povinnosti zhotovitele a jeho zaměstnanců na úseku PO	17
4.11.1	Povinnosti zhotovitele	17
4.11.2	Zaměstnancům zhotovitele je zakázáno	17
4.12	Práce s ohněm a jinými zdroji zapálení	17

4.13	Manipulace s technickými plyny	18
4.14	Používání elektrických tepelných spotřebičů.....	19
4.15	Přenosné hasicí přístroje	19
4.15.1	Vodní hasicí přístroj.....	19
4.15.2	Práškový hasicí přístroj.....	19
4.15.3	Pěnový hasicí přístroj	19
4.15.4	Sněhový hasicí přístroj	19
4.16	Všeobecné zásady havarijní prevence.....	20
4.17	Ochrana čistoty ovzduší	20
4.18	Nakládání s vodou a ochrana kvality povrchových a podzemních vod.....	20
4.19	Nakládání s odpady.....	21
5	Historie dokumentu.....	21
6	Přílohy.....	21

1 Cíle a použití

- a) Tato pracovní instrukce stanovuje pravidla v oblasti bezpečnosti práce pro zaměstnance právnických a fyzických osob (zhotovitelů), kteří se pohybují a pracují v prostorách náležejících do společnosti, nebo na pracovištích zákazníka společnosti.
- b) Pracovní instrukce je interním předpisem a je platná ve společnosti BIS Czech s.r.o. a BIS Slovensko s.r.o.
- c) Pracovní instrukce je závazná pro zaměstnance, kteří za společnost zajišťují smluvní vztahy se zhotoviteli (NOBP¹), pro zaměstnance útvaru HR a zhotovitele dle čl. 1d).
- d) Pracovní instrukce je určena jako povinná příloha smluvního vztahu všem zhotovitelům, kteří se oprávněně zdržují nebo vykonávají na základě příslušné smlouvy nebo jednorázové objednávky jakoukoliv pracovní činnost nebo službu pro společnost s.r.o. V aktuální verzi je zpřístupněna na internetu (www.bisczech.cz). V mimořádných případech (např. služby administrativního charakteru, poradenské IT služby apod., které budou vykonávány pouze v místě sídla společnosti, apod.), o kterých rozhoduje zaměstnanec společnosti s.r.o. zajišťující uzavření smluvního vztahu, lze z povinností NOBP vyjmout body z čl. 4.1.1, písm. b, c, d), z povinností zhotovitele vyjmout body z čl. 4.1.2, písm. a) této pracovní instrukce.
- e) Pracovní instrukce ruší a nahrazuje interní předpis spol. Pi 910_03 Bezpečnostní požadavky na zhotovitele ze dne 01.02.2020 a Podmienky BOZP, OPP a OŽP ze dne 25.7.2018.

2 Další platné a související dokumenty

Související interní dokumenty a dostupná zákaznická dokumentace jsou k dispozici na intranetu společnosti. Související legislativní předpisy jsou uvedeny v interním Registru právních a jiných požadavků, který je k dispozici také na intranetu společnosti.

3 Definice

Základní pojmy, zkratky a definice použité v dokumentu jsou uvedeny níže:

BOZP	bezpečnost a ochrana zdraví při práci
ŘDIV	ředitel divize
OOPP	osobní ochranné pracovní pomůcky
ZP	zákoník práce
BPE/ HSE	bezpečnost, požární ochrana, ekologie
NOBP	nositel obchodního případu
HR	Řízení lidských zdrojů
ČSN	Česká státní norma

¹ NOBP (nositel obchodního případu) – vedoucí příslušného útvaru společnosti s.r.o. nebo jím pověřený zaměstnanec, který odpovídá za výsledný produkt a jeho kvalitu specifikovanou ve smlouvě o dílo, objednávce nebo jiného smluvního dokumentu.

4 Bezpečnostní požadavky na zhotovitele

Část I - Základní ustanovení

4.1 Odpovědnost, povinnosti, pravomoci ve smluvním vztahu

4.1.1 Povinnosti nositele obchodního případu – NOBP (objednatele)

- a) Informovat útvar BPE o činnosti zhotovitele a spolupracovat s tímto útvarem při stanovování požadavků na:
 - odbornou a zdravotní způsobilost zaměstnanců zhotovitele,
 - vybavení zaměstnanců zhotovitele osobními ochrannými pracovními pomůckami a prostředky,
 - pracovní, příp. technologické postupy,a na další technické a organizační požadavky vztahující se k předmětu díla.
- b) Vyžádat od zhotovitele podepsané prohlášení o odborné a zdravotní způsobilosti jeho zaměstnanců a o tom, že veškerá používaná zařízení jsou kontrolována a revidována dle platné legislativy a norem, viz **Příloha C** této Pracovní instrukce, další požadované doklady jsou vyjmenovány v **odstavci a) čl. 4.1.2.** tohoto dokumentu a jejich předložení je požadováno ve lhůtě stanovené smlouvou/objednávkou, nejpozději však do 5 pracovních dnů po uzavření smluvního vztahu.
- c) Vyžádat si od zhotovitele kopii uzavřené pojistné smlouvy o pojištění odpovědnosti za škodu způsobenou svojí činností, včetně pojištění na náhradu oprávněných nákladů léčení vynaložených zdravotní pojišťovnou na zdravotní péči poskytovanou ve prospěch zaměstnance, který utrpěl tělesnou újmu v důsledku pracovního úrazu nebo nemoci z povolání.
- d) Vyžádat si od zhotovitele vyhodnocená rizika možného ohrožení života a zdraví vyplývající z charakteru jím vykonávaných činností, která mohou ohrozit bezpečnost a zdraví zaměstnanců objednatele, případně dalších osob, které se v areálu objednatele/zákazníka pohybují s jeho vědomím, viz **Příloha B** tohoto dokumentu (možné využít jinou vizuální podobu dokumentu s informací o rizicích).
- e) Poskytnout zhotoviteli další potřebné dokumenty a pracovní postupy, které souvisejí s realizací předmětu smlouvy/objednávky, a to buď v písemné, nebo elektronické podobě. Současně předat zhotoviteli potřebné závazné normy, nebo interní předpisy objednatele/zákazníka (např. UNIPETROL RPA s.r.o., Synthesia, a.s., Pražské služby a.s., Spolchemie, a.s., atd.), u kterého je předmět díla prováděn.
- f) Zajistit zhotoviteli a jeho zaměstnancům potřebná školení BOZP pro vstup do areálu objednatele/zákazníka a školení z místních podmínek objednatele/zákazníka, u kterého je předmět díla prováděn.
- g) Prokazatelně seznámit zhotovitele s riziky možného ohrožení života a zdraví všech osob pohybujících se v prostorách společnosti. Registr rizik Pi 910 01 Příloha A je v aktuálním znění pro všechny divize společnosti umístěn na intranetu společnosti v databázi RIZIKA. Informace o těchto rizicích je povinnou přílohou smluvního vztahu. Současně zajistit prokazatelné seznámení, případně poskytnout seznam rizik možného ohrožení života a zdraví na pracovištích objednatele/zákazníka, a to v případě, že předmět díla bude realizován v areálu objednatele/zákazníka.
- h) Zajistit zhotoviteli a jeho zaměstnancům seznámení se systémem stanovišť pro případ přivolání lékařské služby první pomoci (LSPP), havarijním plánem příslušného pracoviště, stanovenými vnitřními a vnějšími evakuačními místy, případně s pravidly pro práci v kontrolovaném pásmu v areálu objednatele/zákazníka.
- i) Poskytnout zhotoviteli kopii záznamu z knihy úrazů (knihy BP) o úrazu jeho zaměstnance, k němuž došlo v souvislosti s realizací předmětu smlouvy/objednávky.

4.1.2 Povinnosti zhotovitele

- a) Předložit ve lhůtě stanovené Smlouvou o dílo následující doklady:
- kopii uzavřené pojistné smlouvy o pojištění odpovědnosti za škodu způsobenou svojí činností, včetně pojištění na náhradu oprávněných nákladů léčení vynaložených zdravotní pojišťovnou na zdravotní péči poskytovanou ve prospěch zaměstnance, který utrpěl tělesnou újmu v důsledku pracovního úrazu nebo nemoci z povolání,
 - vyhodnocená rizika možného ohrožení života a zdraví vyplývající z charakteru jím vykonávaných činností, která mohou ohrozit bezpečnost a zdraví zaměstnanců objednatele, případně dalších osob, které se v areálu objednatele/zákazníka pohybují s jeho vědomím, viz **Příloha B** tohoto dokumentu,
 - podepsané prohlášení o odborné, a zdravotní způsobilosti zaměstnanců zhotovitele a o tom, že veškerá používaná zařízení jsou kontrolována a revidována dle platné legislativy a norem, viz **Příloha C**.
- b) V případě zaměstnávání cizích státních příslušníků zajistit, aby v každé pracovní skupině byl minimálně jeden pracovník schopný tlumočit a zajistit přenesení informací při absolvovaných školeních, při pracovní činnosti, i při řešení mimořádných situací, nehod apod..
- c) Zajistit, a to před zahájením realizace díla:
- účast svých zaměstnanců na vstupním školení v areálu objednatele/zákazníka ve smluveném termínu,
 - účast svých zaměstnanců na školení z místních podmínek pracoviště, organizovaného NOBP,
 - prokazatelné seznámení svých zaměstnanců s riziky možného ohrožení života a zdraví vyskytujícími se v prostorách společnosti, případně s riziky možného ohrožení života a zdraví objednatele/zákazníka, pokud předmět díla bude realizován v jeho v areálu,
 - prokazatelné seznámení svých zaměstnanců se závaznými normami, interními předpisy objednatele/zákazníka, s tímto dokumentem a se všemi povinnostmi vyplývajícími ze smluvního vztahu.
- d) Vybavit své zaměstnance osobními ochrannými pracovními prostředky (OOPP) v souladu se Smlouvou o dílo a pracovní oděvy svých zaměstnanců označit svým logem. Toto vyžadovat i od svých subdodavatelů.
- e) V případě zaměstnávání cizích státních příslušníků zodpovídá za to, že budou mít všechny doklady v pořádku (povolení k pobytu, pracovní povolení, kvalifikační doklady atd.) a zajistí, aby v každé skupině těchto pracovníků byl minimálně jeden pracovník schopný tlumočit.
- f) V případě, že je pro zakázku zpracován Plán BOZP nebo Pravidla BOZP, PO a ekologie, zajistit prokazatelné seznámení s aktuálním zněním těchto dokumentů. Záznam o tomto seznámení předložit na vyžádání útvaru BPE BIS Czech s.r.o./ BIS Slovensko s.r.o. nebo NOBP.
- g) Neprodleně nahlásit NOBP, případně útvaru BPE každý pracovní úraz, který utrpěl v prostorách společnosti nebo v areálu objednatele/zákazníka jeho zaměstnanec včetně všech náležitostí potřebných pro sepsání hlášení o úrazu dle platné legislativy.
- h) Neprodleně písemně informovat NOBP o výsledcích vyšetřování a stanovených opatření u každé nehody nebo skoronehody², k níž došlo v příčinné souvislosti s činností jeho zaměstnanců v prostorách společnosti nebo v areálu objednatele/zákazníka, a jejíž vyšetřování nespadá dle příslušných právních předpisů do kompetence objednatele.
- i) Prokazatelně přenést povinnosti uvedené v tomto dokumentu na své subdodavatele a následně kontrolovat jejich plnění.

4.1.3 Kontrola a pravomoc kontrolních útvarů, oddělení HSE, příp. NOBP

- a) Objednatel si vyhrazuje právo provádět kontroly na všech pracovištích, kde pracují zaměstnanci zhotovitele.
- b) Kontrolu zhotovitele a jeho zaměstnanců v prostorách společnosti jsou oprávněni provádět:

² Skoronehoda – událost, která nastala a při které mohlo dojít k úrazu nebo poškození zařízení (popř. k oběma případům současně), ale pouze náhodnou shodou okolností k tomuto následku nedošlo.

- v rozsahu působnosti příslušné obchodní smlouvy zástupce objednatele, který se zhotovitelem smlouvu uzavřel, nebo jím pověřený zaměstnanec,
 - zaměstnanci útvaru a zaměstnanci oddělení HSE objednatele,
- c) Při pracovních činnostech prováděných v areálu objednatele/zákazníka na základě písemného povolení/ příkazu/ protokolu k práci (**POVOLENÍ K PRÁCI**) má právo kontroly:
- vedoucí obvodu, i když není vystavovatelem³ písemného **POVOLENÍ K PRÁCI**,
 - vystavovatel a příjemce⁴ písemného **POVOLENÍ K PRÁCI**,
 - všichni další účastníci povolovacího řízení⁵ včetně zaměstnanců oddělení HSE objednatele.
- d) Zhotovitel je dále povinen:
- neprodleně nebo ve stanovené lhůtě odstranit na své náklady všechny neshody, které u něj zjistil objednatel, a o odstranění informovat osobu, která tyto nehody zjistila,
 - provádět pravidelnou kontrolu pracovišť, která jsou příslušnou obchodní smlouvou nebo protokolem o předání definována jako pracoviště zhotovitele,
 - na požádání předložit dokumenty dle „PROHLÁŠENÍ“, viz **Příloha C** této pracovní instrukce,
 - provádět pravidelnou kontrolu svých zaměstnanců provádějících pracovní činnost na pracovištích objednatele/zákazníka,
 - vést o výše uvedené kontrolní činnosti příslušnou dokumentaci.
- e) Pokud kontrolní útvary, oddělení HSE a osoby uvedené ve smluvním vztahu zjistí zásadní porušení bezpečnosti práce požární ochrany, jsou oprávněni dát příkaz k okamžitému zastavení práce a provozu zařízení, které bezprostředně ohrožuje bezpečnost, majetek společnosti, třetích osob nebo životní prostředí.

4.1.4 Postup při nedodržení ustanovení tohoto dokumentu

4.1.4.1 Přestupky

Přestupky zaměstnanců zhotovitele budou řešeny:

- a) upozorněním zhotovitele a požadavkem na zjednání nápravy (u drobných přestupků),
- b) pohovorem se zhotovitelem, z něhož vyplyne pro zhotovitele povinnost informovat písemně NOBP o provedených opatřeních (u opakovaných drobných přestupků jeho zaměstnanců),
- c) vyloučením zaměstnance zhotovitele ze zakázky a tím současně i z případných dalších zakázek na dobu 1 roku (u opakovaných drobných přestupků téhož zaměstnance),
- d) okamžitým vyloučením zaměstnance zhotovitele ze všech zakázek natrvalo (u hrubého porušení ustanovení tohoto dokumentu, případně ustanovení obecně platných právních předpisů a technických norem).

4.1.4.2 Důvody k okamžitému vyloučení ze zakázky

Za důvod k okamžitému vyloučení ze zakázky se považuje zejména:

- a) kouření v místech, kde to není povoleno,
- b) požívání alkoholu a jiných návykových látek nebo pokus o vstup pod jejich vlivem do prostor společnosti nebo do areálu objednatele/zákazníka,
- c) úmyslné poškození majetku objednatele a úmyslná trestná činnost,

³ Vystavovatel písemného povolení k práci (vystavovatel) – vedoucí obvodu vedoucí obvodu nebo jím pověřený zaměstnanec objednatele/zákazníka, vedoucí zvláštního obvodu nebo vedoucí vyčleněného pracoviště (staveniště), příp. další pověřené osoby. Je povinen zajistit takové podmínky pro provedení práce, za nichž nesmí dojít k ohrožení zdraví a života zaměstnanců, kteří tyto práce provádějí, nebo ke vzniku jiné škody. Odpovídá za zajištění BOZP a PO v rozsahu údajů, jím uvedených v písemném povolení nebo v příkazu k práci.

⁴ Příjemce písemného povolení k práci (příjemce) – pověřený zaměstnanec zhotovitele, odpovědný za bezpečné provedení práce. Je povinen zajistit, aby práce byly prováděny v souladu s ustanovením platných právních předpisů, technických norem, tohoto dokumentu, interních směrnic objednatele/zákazníka a podmínkami stanovenými v povolení nebo příkazu k práci. Odpovídá za zajištění péče o BOZP a PO, s přihlédnutím k charakteru prováděné činnosti, v rozsahu své funkce.

⁵ Účastník povolovacího řízení – jiná osoba (provádí-li zajišťovací úkony), dále dle okolností vedoucí přílehlého obvodu, zvláštního obvodu, správce budov, komunikací, příp. další odborníci dle rozhodnutí vystavovatele.

- d) poškození majetku objednatele z nedbalosti, při kterém mohlo dojít k ohrožení bezpečnosti a zdraví dalších osob pohybujících se v prostorách pracoviště, nebo k vážnému ohrožení pracovního a životního prostředí,
- e) Hrubé nebo opakované porušení ustanovení tohoto dokumentu, případně ustanovení obecně platných právních předpisů a technických norem v oblasti bezpečnosti práce a technických zařízení, požární ochrany, havarijní prevence, ochrany pracovního a životního prostředí.

Postihy: Zjistí-li objednatel u zhotovitele opakované porušení všeobecně platných právních předpisů platných pro předmět plnění příslušné smlouvy, nebo předpisů z oblasti bezpečnosti a hygieny práce, požární a havarijní prevence nebo ochrany životního a pracovního prostředí, bude vůči zhotoviteli uplatňovat smluvní postih.

4.2 Všeobecná ustanovení

- a) Všichni zaměstnanci zhotovitele musí absolvovat vstupní školení BOZP v areálu objednatele/zákazníka a seznámení s konkrétními bezpečnostními podmínkami v místě prováděných prací – školení z místních podmínek.
Poznámka: Školení z místních podmínek provádí vedoucí příslušného pracoviště; v areálu objednatele/zákazníka školení provádí pověřený pracovník příslušné výroby. Školení může provádět i určený pracovník objednatele (např. projektový manažer, site manažer, oddělení HSE apod.)
- b) V prostorách společnosti a v areálu objednatele/zákazníka kde platí všeobecný zákaz kouření je toto povoleno jen na místech označených vývěskou, např. „KOUŘENÍ POVOLENO“. Zákaz kouření se vztahuje i na volná prostranství, kabiny řidičů vozidel a pracovních strojů.
- c) Příchod a odchod z pracoviště je povolen pouze oficiálními vstupními branami na základě předložení osobního průkazu nebo jiného dokladu opravňujícího ke vstupu do areálu objednatele/zákazníka. Jakýkoliv jiný způsob vstupu nebo opuštění areálu je zakázán.
- d) Je zakázáno požívat alkoholické nápoje a užívat jiné návykové látky na pracovištích objednatele a v pracovní době i mimo tato pracoviště, nastupovat pod jejich vlivem do práce a přinášet je na pracoviště. Osobám pod vlivem alkoholu a jiných návykových látek je vstup do prostorů společnosti a zejména do areálu objednatele/zákazníka zakázán.
- e) V areálu objednatele/zákazníka je bez písemného povolení zakázáno fotografování, filmování nebo pořizování videozáznamů. Tento zákaz platí i pro vnášení přístrojů sloužících k těmto účelům do areálu objednatele/zákazníka. Rovněž platí zákaz přinášení zbraní, stříeliva, výbušnin nebo jinak nebezpečných předmětů.
- f) Při pohybu po areálu objednatele/zákazníka se smí používat jen vozovka a k nim příslušných chodníků. Tam, kde není zřízen chodník, je nutné chodit po levé straně jízdní dráhy. Chůze v kolejišti, podél kolejí, v železničním profilu, na drážním tělese je zakázána (pokud v tomto prostoru není prováděna práce). Přecházení a přeježdění kolejí je povoleno výhradně na označených železničních přechodech nebo přejezdech. Při tom je nutné se přesvědčit, zda je kolej volná a dbát výstražných znamení.
Podmínkou pohybu a práce v kolejišti je souhlas útvaru železniční dopravy, odborná způsobilost pro danou činnost a potvrzení o zdravotní způsobilosti pro vstup do kolejiště.
- g) Za bezpečnou jízdu motorového vozidla plně odpovídá řidič motorového vozidla. Pro provoz na silnicích a komunikacích v areálu objednatele/zákazníka platí zákon č. 361/2000 Sb., a Dopravní řád objednatele/zákazníka s místními úpravami.
- h) Řidič vozidla nebo pracovního stroje je povinen:
- dát přednost vozidlům s právem přednosti v jízdě (sanitním, požárním a policejním vozům),
 - dodržovat zákaz kouření v kabinách vozidel nebo pracovních strojů,
 - nevjíždět bez povolení do staveb nebo výrobních prostorů,
 - vyžádat si určení trasy pro přepravu zvláště těžkých nebo rozměrných předmětů nebo vozidel či pracovních strojů na útvaru správy komunikací objednatele/zákazníka,
 - zajistit, aby dlouhé náklady, např. potrubí, kulatina, tyče apod. nebyly ani z části vlečeny po vozovce.
- i) Je-li toto vyžadováno, platí pro každou činnost v areálu objednatele/zákazníka povinnost, vyžádat si písemné POVOLENÍ K PRÁCI od pověřeného zaměstnance příslušné výroby. Jakákoliv manipulace na výrobním zařízení bez písemného POVOLENÍ K PRÁCI (bez vědomí pracovníků provozovatele) je zakázána.

- j) Kromě OOPP vyplývajících z rizik konkrétní práce jsou zaměstnanci zhotovitele povinni v areálu objednatel/zákazníka používat tyto OOPP:
- pracovní oděv,
 - pracovní obuv,
 - ochranné rukavice (podle druhu prací),
 - ochranná přilba,
 - ochranné brýle s boční ochranou v 1. optické třídě.
- Poznámka:** *Nepřipouští se nahrazování ochranných brýlí běžnými dioptrickými. Pro krátkodobé použití se připouští zdvojení ochrany zraku, kde dioptrické brýle jsou překryty tzv. převlečnými ochrannými brýlemi.*
- k) Pokud se v areálu objednatel/zákazníka vyskytují prostory s nebezpečím výbuchu, musí být ochrana zaměstnance proti tomuto nebezpečí zajištěna nehořlavým antistatickým oděvem (z nehořlavých vláken, nikoliv impregnovaný), únikovou maskou s příslušným filtrem, pracovní obuví typu S3 a dalšími ochrannými prostředky, které budou určeny ve Smlouvě o dílo nebo dále specifikovány v písemném POVOLENÍ K PRÁCI.
- l) V prostorách s nebezpečím výbuchu je zakázáno používat mobilní telefony. Totéž platí i pro řidiče v kabinách motorových vozidel.
- m) Veškeré zařízení a stroje používané k práci v prostorách společnosti (svářečky, ruční elektrické nářadí, zemní stroje, vrátky, jeřáby atd.), musí mít platné revize a zkoušky a musí je obsluhovat pouze pracovníci s příslušnou kvalifikací a oprávněním dle platných vyhlášek a norem.
- n) Lešení, které budou zaměstnanci zhotovitele stavět, nebo které si nechají zhotovit jinou organizací, musí splňovat požadavky příslušných ČSN.
- o) Požární poplachové směrnice vymezují činnosti zaměstnanců, popř. dalších osob při vzniku požáru. Proto se zveřejňují u každého telefonního aparátu (i paralelního), nebo tak, aby byly dobře viditelné a trvale přístupné pro všechny osoby vyskytující se v místě provozované činnosti.

Část II - Základní pracovní bezpečnostní postupy

4.3 Zahájení a skončení práce

- a) Podmínky pro bezpečné provedení všech prací v areálu objednatel/zákazníka jsou uvedeny v písemném POVOLENÍ K PRÁCI nebo PŘÍKAZU KE SVAŘOVÁNÍ (pokud je toto vyžadováno). Bez těchto povolení nesmí být práce zahájena!
- b) Vlastní práce může být zahájena až po provedení výše uvedených bezpečnostních opatření a řádném a průkazném poučení všech zúčastněných zaměstnanců.
- c) Samotní zaměstnanci nebo vedoucí pracovní skupiny se musí před započítím práce ohlásit u vedoucího příslušné výroby a řídit se jeho pokyny. Přitom je zaměstnancům přísně zakázáno manipulovat s výrobním zařízením, kterého se netýká vlastní činnost, nebo jim nebylo předáno do opravy. Je-li tato manipulace nutná, musí o povolení požádat vedoucího příslušného provozního úseku a řídit se jeho pokyny.
- d) Zaměstnanci zhotovitele musí pracovat odborně a odpovědně. Vyskytnou-li se nepředvídatelné potíže, jejichž odstranění by vyžadovalo změnu pracovního postupu nebo se vymykalo rozsahu sjednané práce, je nutné nahlásit toto svému nadřízenému, případně vedoucímu výrobního úseku a řídit se jeho pokyny.
- e) Pokud by měla být při práci odstraněna některá bezpečnostní zařízení, např. zábradlí, kryty, podlahy, mříže nad kanály apod., smí být toto provedeno pouze na základě POVOLENÍ K PRÁCI (nebo obdobného schvalovacího procesu) vystaveného pro tuto činnost. Místo musí být zajištěno vhodným náhradním způsobem a vždy viditelně označeno.
- f) Všechna odstraněná bezpečnostní zařízení **musí být po ukončení práce uvedena do původního stavu**. Jestliže při práci došlo k poškození některého bezpečnostního zařízení v takové míře, že není v moci zaměstnanců, aby je uvedli do původního stavu, musí tuto skutečnost nahlásit ještě před skončením práce vedoucímu příslušného výrobního úseku a řídit se jeho pokyny.

- g) Po skončení práce platí povinnost uklidit pracoviště a veškeré nářadí, odpad, náhradní díly, izolaci (pokud touto prací není pověřen někdo jiný), a ohlásit ukončení práce svému nadřízenému nebo zaměstnanci, který práci řídil.
- h) Vedoucí pracovní skupiny zhotovitele se přesvědčí přímo na pracovišti, zda byla práce řádně provedena, bezpečnostní zařízení uvedena do původního stavu a pracoviště uklizeno. Poté předá ukončenou práci vedoucímu příslušné výroby.

4.4 Výkopové práce

- a) Všechny výkopové práce musí být provedeny v souladu s **Přílohou č. 3 k nařízení vlády č. 591/2006 Sb** v platném znění.
- b) Výkopové práce mohou být zahájeny pouze na základě písemného **POVOLENÍ K PRÁCI** vystaveného objednatelm/zákazníkem a odsouhlaseného příslušnými útvary.
- c) Jámy, výkopy a jiné prohlubně na staveništi nebo pracovišti musí být řádně označeny, bezpečně přikryty nebo ohrazeny.
- d) Výkopy hlubší než 1,3 m musí být bezpečně zapaženy.
- e) Přerušuje-li výkop přístupovou cestu k provozovnám, budovám nebo provoznímu zařízení, musí být v místě přerušeni upraven bezpečný přechod s pevným zábradlím.
- f) Každý výkop musí splňovat tyto podmínky:
- musí být zajištěn proti nebezpečí pádu do výkopu jednotyčovým zábradlím vysokým 1,1m, překážkou nejméně 0,6m vysokou nebo materiálem z výkopu uloženým v kyprém stavu do výše nejméně 0,9m.
 - výkopy přiléhající ke komunikacím nebo zasahující do nich, musí být opatřeny výstražnou dopravní značkou; v noci a za snížené viditelnosti musí být označeny červeným výstražným světlem na začátku a na konci výkopu, případně v jiných nebezpečných místech podle místních podmínek,
 - přes výkopy hlubší než 0,5 m musí být zřízeny, tam kde je to nutné (např. vstupy do budov), přechody o šířce nejméně 0,75 m; přechody nad výkopem hlubokým do 1,5 m musí být vybaveny oboustranným jednotyčovým zábradlím; přechody nad výkopem hlubokým nad 1,5 m musí být vybaveny oboustranným dvoutyčovým zábradlím se zarážkou,
 - okraje výkopu nesmí být zatěžovány do vzdálenosti 0,5 m od hrany výkopu,
 - stěny výkopů musí být zajištěny proti sesutí; v případě vstupu pracovníků do výkopu, musí být svislé stěny výkopů zajištěny (zapaženy) od hloubky větší než 1,3 m,
 - pokud se při provádění výkopových a zemních prací vyskytne v daném místě předmět, který by mohl být skrytou výbušninou, jsou zaměstnanci povinni okamžitě přerušit práci a informovat o situaci vedoucího zaměstnance, který povolil výkopové práce.

4.5 Práce v kolejišti

- a) Jakékoliv práce v kolejišti lze vykonávat pouze na základě obdrženého písemného **POVOLENÍ K PRÁCI**. Podmínky uvedené v povolení je nutno dodržovat.
- b) Výkopové práce přes nebo podél kolejí do vzdálenosti 3 m od jejich osy a ostatní práce v tomto prostoru, musí být povoleny útvarem Dopravy. Průjezdni profil, tj. 3 m od osy koleje na obě strany, nesmí být zatarasen a znečišťován, jinak je ohrožena bezpečnost železniční dopravy a jejích pracovníků.
- c) Dočasné uložení materiálu povoluje vedoucí útvaru, v jehož obvodu se dočasné složiště nalézá a útvar Doprava. Toto dočasné složiště se povoluje na dobu maximálně 3 měsíců.
- d) Při dočasném uložení materiálu v blízkosti koleje musí být dodrženy tyto bezpečné vzdálenosti:
- při uložení materiálu nebo kusového zboží nejméně 3 m od osy koleje, materiál musí být zajištěn proti sesutí směrem ke koleji,
 - při uložení sypkého materiálu – vzdálenost krajní meze hromady rovněž nejméně 3 m od osy koleje.
- e) Stavební a montážní práce v blízkosti kolejí, pokud by tím byl dotčen průjezdni profil, tj. 3 m od osy koleje a 5,20 m od temene koleje do výšky, jsou zakázány. Nutné výjimky povoluje příslušný útvar zákazníka.

4.6 Práce ve výškách

Při práci ve výškách je nutné respektovat ustanovení Nařízení vlády č. 362/2005 Sb., legislativních předpisů v oblasti bezpečnosti práce a technických zařízení používaných při stavebních pracích.

- a) Za práci ve výškách a nad volnou hloubkou se považují práce a pohyb zaměstnance, při kterém je ohrožen pádem z výšky, do hloubky propadnutím nebo sesunutím. Ochrana osob proti pádu musí být provedena kolektivním nebo osobním zajištěním, nezávisle od výšky na všech pracovištích a komunikacích nad vodou nebo jinými látkami, kde hrozí nebezpečí poškození zdraví a od výšky 1,5 m na všech ostatních pracovištích a komunikacích.
- b) Zhotovitel je povinen zejména:
- zajistit, aby práce byly prováděny (s výjimkou jednoduchých) na základě zpracovaného technologického postupu, není-li postup součástí příslušné provozní dokumentace,
 - proškolit, zaučit a ověřit znalosti pracovníků, kteří práce provádějí nebo řídí, a to min. 1x za 12 měsíců,
 - zajistit prohlídky a zkoušky prostředků osobního zajištění alespoň každých 12 měsíců u osoby pověřené výrobcem, nestanoví-li zvláštní předpis jinak,
 - vykonat funkční zkoušku prostředku osobního zajištění po každé mimořádné události (zachycení pádu, extrémní namáhání apod.),
 - vést evidenci u každého prostředku osobního zajištění včetně příslušenství, po celou dobu užívání, tj. až do doby jeho vyřazení.
- c) Materiál, nářadí a pomůcky musí být uloženy, případně skladovány ve výškách tak, aby byly po celou dobu uloženy zajištěny proti pádu, sklouznutí nebo shození větrem během práce i po jejím ukončení.
- d) Prostory, nad kterými se pracuje, musí být vždy bezpečně zajištěny, aby nedošlo k ohrožení zaměstnanců a jiných osob. Za bezpečné zajištění ohrožených prostorů lze považovat vyloučení provozu, nebo
- konstrukce ochrany proti pádu osob a předmětů v úrovni místa práce ve výšce nebo pod místem práce,
 - ohrazení dvoutýčovým zábradlím min. výšky 1,1 m,
 - střežení prostoru určeným odpovědným pracovníkem (pracovníky) po celou dobu ohrožení.
- e) Ochranné pásmo vymezující ohrazením ohrožený prostor se zvětšuje podle výšky:
- 1,5 m při práci ve výšce od 3 do 10 m,
 - 2 m, při práci ve výšce od 10 do 20 m,
 - 2,5 m při práci ve výšce od 20 do 30 m,
 - 1/10 výšky objektu při práci ve výšce nad 30 m.
- f) Je zakázáno shazovat předměty, u kterých není možno bezpečně předpokládat místo dopadu (plechy) nebo předměty, které by mohly pracovníka strhnout z výšky. Shazování lešeňového materiálu je přísně zakázáno.

4.6.1 Zajištění proti pádu pomocí prostředků osobního zajištění

- a) Podle účelu a způsobu použití se prostředky osobního zajištění rozlišují:
- pro pracovní polohování a prevenci proti pádům z výšky (pracovní polohovací systémy),
 - proti pádům z výšky (systémy zachycení pádu).
- b) Prostředky osobního zajištění se používají samostatně nebo v kombinaci prvků a součástí systémů tak, že je:
- zaměstnanci zamezen přístup do prostoru, v němž hrozí nebezpečí pádu (1,5 m od volného okraje),
 - zaměstnanec udržován v pracovní poloze tak, že pádu z výšky je zcela zabráněno, nebo
 - pád bezpečně zachycen a zachyceného zaměstnance lze neprodleně a bezpečně vyprostit, popř. dopravit do bezpečného místa; k zachycení pádu musí dojít v dostatečné výšce nad překážkou (terénem, podlahou, konstrukcí apod.), aby se vyloučilo zranění zaměstnance.

- c) Zaměstnanec je povinen se vizuálně přesvědčit před použitím prostředku osobního zajištění o jeho kompletnosti, provozuschopnosti a nezávadném stavu. Při přesunu na jiné místo upevnění (ukotvení) musí být prostředkem osobního zajištění stále zabezpečen.
- d) Vhodný POZ a místo upevnění (ukotvení) je povinen určit zpracovatel technologického postupu. Pokud se jedná o jednoduché práce, pro které není třeba vypracovat technologický postup, přechází tato povinnost na pracovníka, který práce ve výškách řídí.
- e) Místo upevnění (ukotvení) musí ve směru pádu odolat statické síle minimálně 15 kN. Při použití prostředku osobního zajištění musí být místa upevnění (ukotvení) stanovena tak, aby umožňovala jejich bezpečné zajištění a upevnění po celou dobu činnosti v místě ohrožení.

4.6.2 Lešení a žebříky

- a) Montovat, demontovat a upravovat lešení mohou pouze osoby s odbornou kvalifikací. Ostatní zaměstnanci jsou povinni dodržovat zákaz zásahu do lešení.
- b) Lešení nepředané uživateli a lešení v nevyhovujícím bezpečném stavu jsou označena bezpečnostní tabulkou se zákazem vstupu a je zakázáno na takovém lešení pracovat. Za lešení odpovídá uživatel, u nepředaných pak zhotovitel lešení.
- c) Pojízdné lešení může být použito jen ve výjimečných případech, a to až po schválení objednatele/zákazníka. V době používání lešení musí být vysunuty pevné opěrky nebo pojezdová kola zablokována.
- d) Vyčnívající části konstrukce lešení nesmí zasahovat do průchozího profilu komunikací, pokud nejsou na postavené konstrukci dodrženy požadavky legislativy, norem a návodu výrobce pro montáž lešení.
- e) Je dovoleno používat pouze žebříky schválených typů. Všechny žebříky musí být nahoře zajištěny proti sesmeknutí a dole proti podklouznutí. Na žebříku může být vždy jen jeden pracovník.
- f) Sklon jednoduchého žebříku nesmí být menší než 2,5:1. Zaměstnanci jsou povinni pracovat tváří k žebříku. Bezpečnostní stroj musí být použit, pokud je potřebné pracovat zády k žebříku.
- g) Při práci na žebříku musí být zaměstnanec v případech, kdy stojí chodidly ve výšce větší než 5 m, zajištěn proti pádu prostředkem osobního zajištění, delší žebříky musejí být při práci zajišťovány dole.

4.7 **Práce v uzavřených nádobách, pod úrovní terénu a v prostorách s omezeným vstupem**

- a) Veškeré práce v uzavřených prostorech musí být prováděny v souladu s podmínkami uvedenými v písemném POVOLENÍ K PRÁCI. Na uzavřených nádobách a prostorech a na uzavíracích armaturách musí být během práce připevněna výstražná tabulka s nápisem, že se v nádobě a v prostoru pracuje.
- b) Nikdo nesmí sám (bez dozoru dalším pracovníkem) vstoupit do zařízení. Tomu musí předcházet analýza ovzduší (přítomnost hořlavých nebo škodlivých látek, obsah kyslíku v atmosféře zařízení).
- c) K umožnění vstupu do uzavřených nádob a prostorů a pod úroveň terénu musí být zajištěn bezpečný přístup (plošiny, žebříky, závěsy) a osvětlení. Pro celý prostor musí být zajištěno řádné větrání. K osvětlení vnitřních prostorů a napájení spotřebičů (v případě elektricky vodivých zařízení) musí být použito zdrojů bezpečného nízkého napětí do 50 V, nebo oddělovacích transformátorů umístěných vně uzavřené prostory.
- d) Pro každý vstup a práci v zařízení musí být vytvořena pracovní skupina nejméně tří vyškolených pracovníků s odpovídající kvalifikací. Pracovníky v zařízení musí trvale zajišťovat nejméně jedna osoba pověřená dozorem⁶. Ta se zdržuje mimo prostor se zvýšeným nebezpečím a s pracovníky uvnitř prostoru udržuje kontakt vizuální a hlasový nebo prostřednictvím vysílačky.

⁶ Dozor – trvalá přítomnost určené osoby, která odpovídá za dodržování příslušných bezpečnostních předpisů a podmínek stanovených povolením řízením.

- e) Pokud případná evakuace postižené osoby z uzavřeného prostoru bude vyžadovat vyzvednutí závěsem na laně, musí být na místě vhodném k tomuto účelu nainstalována pevná konstrukce se závěsem a kladkou. Používá se výhradně bezpečnostních lan s příslušným atestem. Všichni pracovníci v tomto prostoru (i pracovník dozoru) musí být vybaveni bezpečnostním postrojem.
- f) K dorozumění mezi pracovníky uvnitř nádoby/uzavřeného prostoru a dozorujícím pracovníkem slouží píšťalka a další domluvené signály.
- g) Všichni zúčastnění pracovníci musí být řádně seznámeni se stanoveným pracovním postupem, případně s dalšími podmínkami pro zajištění bezpečného provedení práce.
- h) Při svařování uvnitř kovových nádob nebo ve vlhkém prostředí je možno použít jen stejnosměrné svařovací zdroje a musí být zabezpečen dostatečný přísun čerstvého vzduchu a místní odsávání zplodin svařování. Při svařování el. obloukem musí svářeč použít pod nohy podložku z nevodivého materiálu. Držák elektrod odkládat na izolační podložku. Při použití autogenní soupravy nutno zapalovat hořák vně uzavřených nádob a prostorů. Do zařízení a prostorů nesmí být k obohacení spotřebovaného vzduchu přiváděn kyslík.

4.8 Práce na ochozech a podlahách krytých rošty

- a) Prostor pod vyvýšeným pracovištěm musí být výrazně označen výstražnou tabulkou „POZOR! NAHOŘE SE PRACUJE!“
- b) Práce na ochozech nebo podlahách krytých rošty vyžaduje, aby pracovníci dbali na únosnost a snadnou možnost mechanického poškození těchto roštů. Je zakázáno manipulovat s těžkými předměty na holých rostech. Je-li předpoklad, že se s těžkými předměty bude manipulovat, musí se rošty pokrýt dostatečně silnými prkny, které zabrání poškození roštů. Je nutné respektovat max. povolené zatížení roštů.
- c) Musí-li být z jakýchkoliv důvodů odstraněny podlahové rošty, kryty nad kanály, jímkami apod., musí být vzniklé otvory nebo prohlubně bezpečně ohrazeny nebo zajištěny dozorem.
- d) Je přísně zakázáno ponechat otvory nezajištěné i jen přechodně nebo při přerušení práce.

4.9 Manipulace s břemeny zdvihacích zařízení

- a) Pokud zhotovitel používá pro smluvní činnost zdvihací zařízení objednatele, musí k jeho obsluze určit zaměstnance k tomu oprávněné a tělesně i duševně způsobilé. Profesionální příprava jeřábníků, vazačů břemen a obsluhovačů zdvihacích zařízení je zakotvena v příslušných ČSN, např. **ČSN ISO 9926-1**.
- b) Zhotovitel je povinen zabezpečit, aby užívané zdvihací zařízení obsluhovali pouze zaměstnanci:
- odborně a zdravotně způsobilí, starší 18 let a řádně zaškolení, tj. jeřábníci a vazači s platnými průkazy,
 - seznámení se systémem bezpečné práce pracoviště ve smyslu **ČSN ISO 12480-1**,
 - seznámení s možnými riziky vyplývajícími z charakteru pracoviště a provozované činnosti.
- c) Pokud bude zhotovitel přemísťovat břemena pomocí mobilního jeřábu, musí plně respektovat a dodržovat S 920 Řád zdvihacích zařízení – systém bezpečné práce. K této činnosti pověří odpovědného zaměstnance, který je povinen před zahájením zdvihacích operací zjistit potřebné údaje pro bezpečné nasazení jeřábu a tyto informace předat jeřábníkovi, na jejich základě jeřábník sestavuje vybavení potřebné k nasazení jeřábu.
- d) Zhotovitel odpovídá za to, že pro manipulaci s břemeny budou použity řádně evidované a kontrolované vázací a závěsné prostředky.
- e) Osoby přímo zúčastněné při používání jeřábu (jeřábník, vazač ...) nesmějí svou činností v žádném případě ohrozit osoby přímo nezúčastněné při používání jeřábu (osoby, které pracují v prostoru jeřábu a manipulací s břemenem v rámci plnění svých pracovních povinností).
- f) Zhotovitel musí zajistit bezpečnost osob nezúčastněných přímo při používání jeřábu, zejména:
- seznámením všech pracovníků na pracovišti s nebezpečím vyplývajícím z manipulací s břemenem a s riziky, která mohou ohrozit jejich bezpečnost,

- vybavením prostoru, kde se provádějí manipulace s břemeny nebo opravy jeřábu, výstražnými tabulkami, ohrazením, zábranami apod.,
 - zajištěním trvalého dozoru na pracovišti, kde se mohou vyskytovat neočekávaná ohrožení.
- g) Pro cizí osoby musí být zajištěn dokonalý systém zábran, výstrah, případně dozoru, aby k jejich ohrožení nemohlo dojít při žádné činnosti nejen v rámci manipulace s břemeny, ale i při ostatních pracích v blízkosti veřejných, ale i neveřejných komunikací a prostorů, kde se tyto osoby mohou vyskytovat.
- h) V případě zdvihu za použití více zdvihacích zařízení (jeřábů) je zhotovitel povinen zajistit plán a koordinaci zdvihu. Tento dokument bude při prováděné činnosti dostupný a všichni zúčastnění budou prokazatelně s jeho zněním seznámeni.

4.9.1 Obsluha mostových jeřábů (jeřábník)

- a) Jeřábník je odpovědný za správné ovládání jeřábu v souladu s požadavky výrobce a při dodržení systému bezpečné práce. Musí splňovat profesní požadavky dle **čl. 5.3.2 ČSN ISO 12480-1** a vlastnit platný jeřábnický průkaz.
- b) Jeřábník je povinen před zahájením provozu jeřábu zapsat do Deníku zdvihacího zařízení datum a hodinu zahájení činnosti s podpisem a přesvědčit se, zda v manipulačním prostoru, tzn. v prostoru pohybu zavěšeného břemene, se nezdržují další zaměstnanci.
- c) Po skončení provozu provede další opatření předepsaná výrobcem jeřábu, nedostatky a závady zjištěné za provozu zapíše do Deníku zdvihacího zařízení a předá jeřáb pověřené osobě, jíž rovněž všechny zjištěné nedostatky ohlásí.

4.9.2 Mobilní jeřáby (autojeřáby)

- a) Pro každé použití mobilního jeřábu musí mít zhotovitel provádějící práce zpracován dokument: systém bezpečné práce.
- b) Při používání mobilních jeřábů musí být označen poloměr otáčení nebezpečného prostoru za autojeřábem.
- c) Před nasazením autojeřábu na pracovní pozici si jeřábník ověří u pověřené osoby, zda nosnost podloží nebo terénu, kde bude autojeřáb pracovat, je dostatečná. V případech, kdy to vyžadují interní předpisy místa, kde bude autojeřáb používán, je nutné použít podložky odpovídajících rozměrů pod vyrovnávací patky jeřábu.
- d) Autojeřáb nesmí být používán při rychlostech větru vyšších, než je uvedeno v návodech k používání výrobcem jeřábu. I při relativně slabém větru je nutno věnovat zvýšenou pozornost manipulaci s břemeny o velké ploše. Zdvihací práce není dovoleno provádět, pokud rychlost větru překročí 15,5 m/s (56 km/h).
- e) Při zhoršené viditelnosti se musí použít vhodné komunikační prostředky k zajištění bezpečného provozu jeřábu. V extrémních podmínkách musí být práce jeřábu přerušena, dokud se viditelnost dostatečně nezlepší a neumožní tak bezpečné pokračování v práci.
- f) Obsluha autojeřábu se musí vždy řídit pouze pokyny vazače, popř. signalisty, který musí být zřetelně označen. Jedinou výjimkou je, když dostane v případě nebezpečí znamení „STÚJ“ od jiné osoby.
- g) Prodlévání, chůze a práce pod zavěšenými břemeny je zakázána.

4.9.3 Vázání břemen (vazač)

- a) Vazač je odpovědný za uvázání a odvázání břemene a za použití vhodných příslušenství pro zdvihání v souladu s navrženým postupem. Je odpovědný za zahájení pohybu jeřábu a břemene. Musí splňovat profesní požadavky dle **čl. 5.4.2 ČSN ISO 12480-1** a vlastnit platný vazačský průkaz.
- b) Pokud nevidí jeřábník na vazače, musí použít dalšího vazače, popř. jinou kompetentní osobu, která přenáší předem dohodnuté pokyny vazače jeřábníkovi. Je-li nutné v průběhu provozu jeřábu přenést odpovědnost za navádění jeřábu a břemene na jinou osobu, je vazač povinen zřetelně signalizovat jeřábníkovi, že došlo k přenesení odpovědnosti a na koho.
- c) Vazač musí mít na sobě dobře viditelný pracovní oblek, popř. být jinak označen (např. ochrannou přilbou nebo vestou odlišné barvy od ostatních osob), aby byl pro jeřábníka snadno identifikovatelný.

- d) Vazač provádí kontrolu vázacích prostředků a prostředků pro uchopení břemen před každým použitím dle příslušných ČSN a dle návodu výrobce.
- e) Vazač smí vázat a zavěšovat jen břemena o známé nosnosti nepřevyšující nosnost jeřábu s výjimkou zkušebních břemen; není-li hmotnost břemene vyznačena nebo není-li známa, je nutno ji zjistit.
- f) Vazač musí používat prostředky pro zavěšení a uchopení břemen, s jejichž používáním byl prokazatelně seznámen.
- g) Vazač nesmí uvazovat nebo zavěšovat břemeno v místech, kde by mohlo dojít k vysmeknutí nebo vzájemnému poškození vázacího nebo závěsného prostředku a břemena.
- h) Vazač je povinen sledovat břemeno po celé jeho dráze a dbát, aby nebylo přepravováno nad pracovníky nebo pojízdými dopravními prostředky, přičemž se nesmí sám zdržovat pod břemenem; přecházející osoby musí včas upozornit na pohyb jeřábu.

4.9.4 Používání vysokozdvihných vozíků (VZV)

- a) Před každým použitím vysokozdvihného vozíku je nutné provést prohlídku pracovního prostředí, kde má být vozík použit a vyhodnotit jeho možnost nasazení pro požadovanou manipulaci. Při záporném vyhodnocení je nutné použít náhradní manipulační prostředky.
- b) Při každém použití vysokozdvihného vozíku musí být přítomen pracovník, který bude navigovat vozík v daném prostoru a včas upozorní na možnost jeho kontaktu se strojně technickým zařízením.

4.10 Práce s elektrickým zařízením

- a) Činnost na elektrickém zařízení mohou provádět pouze pracovníci s předepsanou kvalifikací odpovídající druhu činnosti ve smyslu vyhl. č. 50/1978 Sb. Všem ostatním zaměstnancům jsou opravy nebo výměny částí elektrického zařízení přísně zakázány.
- b) Při práci na elektrickém zařízení i při opravách strojů s elektrickým pohonem musí být elektrické zařízení a spínače zajištěny tak, aby nedošlo třeba jen i k náhodnému (nahodilému) uvedení zařízení do chodu.
- c) Zhotovitel je povinen zajistit, aby jím používané elektrické zařízení splňovalo požadavky příslušných platných technických norem, aby bylo řádně provozováno, revidováno a udržováno a neohrožovalo zaměstnance ani zařízení objednatele.

4.10.1 Používání el. nářadí v prostorech se zvláštními pracovními podmínkami

- a) Elektrická zařízení, ruční elektrické nářadí, pojízdne a převozní prostředky podléhají pravidelným revizím. Zřizování prozatímních elektrických zařízení podléhá ustanovení platných technických norem.
- b) V prostorách bez zvýšeného nebezpečí úrazu elektrickým proudem (obyčejné, studené, suché) je možné používat:
 - nářadí třídy ochrany I připojené ke zdroji proudovým chráničem,
 - nářadí třídy ochrany II připojené ke zdroji přímo,
 - nářadí třídy ochrany III do 50 V připojené ke zdroji přes bezpečnostní oddělovací transformátor.
- c) V prostorách, kde je zvýšené nebezpečí úrazu el. proudem (prostory mokré, s extrémní korozní agresivitou, s nebezpečím mechanického poškození, s unikající vodní párou a venkovních za deště, sněžení nebo mrholení) lze používat jen:
 - nářadí třídy ochrany I⁷ připojené ke zdroji s proud. chráničem⁸ s vybavovacím proudem max. 30 mA;

⁷ Nářadí třídy ochrany I - elektrické zařízení, jehož ochrana před úrazem el. proudem není založena pouze na základní izolaci, ale která zahrnuje další bezpečnostní opatření umožňující připojení neživých částí k ochrannému vodiči v pevném rozvodu takovým způsobem, že dojde-li k poruše základní izolace, nemohou se vodivé části přístupné dotyku stát živými.

⁸ Proudový chránič - ochranný prvek, který detekuje a vyhodnocuje rozdílový proud v pracovních vodičích obvodu a vypíná obvod při překročení hodnoty rozdílového proudu, pro který je chránič nastaven.

- nářadí třídy ochrany II připojené ke zdroji přes oddělovací ochranný transformátor nebo přes proudový chránič s vybavovacím proudem max. 30 mA;
 - nářadí třídy ochrany III na napětí do 25 V připojené ke zdroji přes bezpečnostní oddělovací transformátor.
- d) V prostorách, kde je nebezpečí úrazu elektrickým proudem ovlivněno zvlášť nepříznivými vlivy (stísněné prostory, kovové nádrže, kotle apod.) lze jen používat:
- nářadí třídy ochrany II⁹ připojené ke zdroji přes oddělovací transformátor¹⁰ doplněné na sekundární straně chráničem s vybavovacím proudem max. 10 mA, které nesmí být umístěno v prostoru s uvedenými pracovními vlivy;
 - nářadí třídy ochrany III¹¹ na napětí do 25 V připojené ke zdroji přes bezpečnostní ochranný transformátor¹², které nesmí být umístěno v prostoru s uvedenými pracovními vlivy.
- e) V prostorách s nebezpečím výbuchu je nutné používat el. zařízení, nářadí, přístroje a ruční svítilna v provedení do prostředí s nebezpečím výbuchu. Pro krátkodobé použití el. přístrojů, nářadí a svítilen, které svým provedením neodpovídají platnému stupni nebezpečí výbuchu pro dané pracoviště, je nutné si nechat vystavit písemné POVOLENÍ K PRÁCI k používání těchto prostředků s uvedením, za jakých podmínek mohou být tyto prostředky používány. Nářadí s vestavěným zdrojem bez pohyblivého přívodu lze používat ve všech prostorech za podmínek uvedených v POVOLENÍ K PRÁCI.

4.10.2 Prodlužovací elektrické kabely

- a) Všechny elektrické kabely musí být v provedení dle platných předpisů a musí být řádně označeny.
- b) Kabely nelze pokládat nebo zavěšovat přímo na kovové konstrukce, popř. s využitím kovových neizolovaných úchytlů.
- c) Všechny kabely křížující pěší nebo jízdní komunikace musí být chráněny:
- pevným a spolehlivě zakotveným překrytím,
 - vyvěšením ve výšce min. 2,5m.
- d) Kabely položené na kovové podlahy musí být chráněny proti mechanickému poškození. Délka prodlužovacích kabelů od spotřebiče k jištěnému zdroji nesmí být delší než 50 metrů.

4.10.3 Prozatímní elektrická zařízení

- a) Prozatímní el. zařízení se může zřizovat jen na dobu nezbytné nutnosti. Zařízení musí být používáno jen za stanovených pracovních a provozních podmínek a k účelu, pro které bylo vyrobeno a musí být udržováno v dobrém technickém stavu. Tato zařízení se zřizují na dobu nejvýše 6 měsíců. Před uvedením do provozu musí být podrobeno výchozí revizi, kterou zajistí zhotovitel a každé 3 měsíce pravidelné revizi dle **ČSN 34 1090 čl. 61**. Musí být odstraněno ihned, jakmile zanikl důvod pro jeho zřízení.
- b) Pro všechny druhy prozatímních elektrických zařízení platí tato obecná ustanovení:
- zařízení zřizuje pouze zhotovitel mající oprávnění k montáži, opravám, údržbě a revizím el. zařízení,
 - zařízení musí být opatřeno hlavním vypínačem označeným tabulkou nebo musí být určeno místo možného vypnutí v případě nebezpečí a toto místo musí být označeno tabulkou,
 - zařízení se musí v době mimo provoz vypínat.

⁹ Nářadí třídy ochrany II - elektrické zařízení, které nemá prostředky pro připojení ochranného vodiče, jehož ochrana před úrazem el. proudem nezávisí na podmínkách instalace a není zajištěna jen základní izolací, ale které má přídatné opatření jakým je přídatná izolace nebo zesílená izolace.

¹⁰ Oddělovací ochranné trafo - transformátor s odděleným vstupním a výstupním vinutím.

¹¹ Nářadí třídy ochrany III - elektrické zařízení, u kterého ochranu před úrazem el. proudem zajišťuje napájení bezpečným malým napětím a ve kterém nevznikají žádná vyšší napětí než bezpečné malé napětí.

¹² Bezpečnostní ochranné trafo - oddělovací transformátor, určený pro napájení obvodů na bezpečné malé napětí.

- c) Prozatímní el. zařízení je zakázáno zřizovat v prostorách s nebezpečím výbuchu a požáru hořlavých látek.

Část III - Požární ochrana

4.11 Základní povinnosti zhotovitele a jeho zaměstnanců na úseku PO

4.11.1 Povinnosti zhotovitele

- a) Zabezpečuje plnění povinností týkajících se PO vyplývajících pro něj z obecně platných předpisů, interních předpisů objednatele, závazných norem objednatele/zákazníka a z informací, se kterými byl seznámen.
- b) Zřizuje požární dohled při činnostech, u nichž hrozí zvýšené nebezpečí požáru, tj. při práci s otevřeným ohněm a jiným zdrojem zapálení.
- c) Zabezpečuje, aby pracoviště po skončení pracovní doby byla v požárně nezávadném stavu.
- d) Postihuje své zaměstnance v případě zjištění porušení předpisů o PO.
- e) Oznamuje bez odkladu útvaru BPE objednatele každý požár vzniklý v objektech, které užívá, a to i v případě, že jej zaměstnanci zlikvidovali sami.

4.11.2 Zaměstnancům zhotovitele je zakázáno

- a) Provádět práce, které mohou vést ke vzniku požáru, pokud nemají odbornou způsobilost požadovanou pro výkon takových prací zvláštními právními předpisy.
- b) Poškozovat, zneužívat nebo jiným způsobem znemožňovat použití hasicích přístrojů nebo jiných věcných prostředků PO a požárně bezpečnostních zařízení.
- c) Porušovat předpisy o skladování a manipulaci s hořlavými látkami nebo nesprávným skladováním materiálů, znemožňovat přístup k rozvodným zařízením el. energie, hasicím přístrojům, uzávěrům vody, plynu, únikovým východům.
- d) Porušovat příkazy a zákazy – zejména zákaz kouření a předpisy o manipulaci s otevřeným ohněm v místech se zvýšeným nebezpečím vzniku požáru nebo v určených místech nebo prostorách.
- e) Porušovat rozhodnutí o vyloučení věcí z užívání nebo rozhodnutí o zastavení provozu.

4.12 Práce s ohněm a jinými zdroji zapálení

- a) V dílnách objednatele a v prostorech, ve kterých nehrozí nebezpečí požáru a výbuchu, se provádí práce s ohněm za podmínek stanovených trvalým povolením pro práci s otevřeným ohněm, jemuž předcházelo vyhodnocení podmínek požární bezpečnosti, které jsou uvedeny v Požárním řádu pracoviště, který je umístěn na viditelném a snadno přístupném místě, a při preventivním zabezpečení pracoviště – preventivní požární hlídkou.
- b) Zaměstnanci zhotovitele mohou na těchto pracovištích provádět práce s ohněm v případě, že byli prokazatelně seznámeni s jednotlivými ustanoveními Požárního řádu příslušného pracoviště a že svářečské pracoviště bude zabezpečeno protipožárním opatřením a vlastní preventivní požární hlídkou, která absolvovala odbornou přípravu pro činnost preventivní požární hlídky.
- c) Práce s ohněm v areálu objednatele/zákazníka mohou být zahájeny pouze na základě platného POVOLENÍ K PRÁCI spolu s písemným příkazem stanovujícím podmínky pro práci s ohněm.
- d) Svářečské práce mohou vykonávat osoby mající platný svářečský průkaz, nebo průkaz svářečského dělníka.
- e) Svářeči a paliči jsou povinni dodržovat předpisy a technické normy, které jsou předmětem jejich odborného školení. Svářeč (palič) a jeho pomocník musí být vybaveni OOPP, z toho pracovní oděv musí vykazovat minimálně sníženou hořlavost.
- f) Před zahájením svářečských prací musí svářeč zkontrolovat, zda jsou v místě svařování odstraněny hořlavé látky a zda je zamezeno vzniku požáru nebo výbuchu.

- g) Po dobu práce, při jejím přerušení a po ukončení svařování nebo řezání v prostorech s nebezpečím požáru nebo výbuchu musí být místo svařování a přilehlé prostory kontrolovány po nezbytně dlouhou dobu, nejméně však 8 hodin.
- h) Při sváření elektrickým obloukem v mokřém prostředí musí být zdroj na suchém místě. Svařování elektrickým obloukem na nechráněných pracovištích za deště, mlhy, sněžení, silného větru je zakázáno, místo svařování musí být chráněno před povětrnostními vlivy.
- i) Uzemňovací kabel elektrického svařovacího zařízení musí být svorkou připojen co nejbližší pracovního místa. Zemní kabel nelze připojovat na stávající potrubí nebo aparáty. Jako zemnění nelze použít zpevňující ocelovou výztuž v betonu.
- j) V prostoru svařovacích, řezacích nebo pálicích prací musí být přístupny (do vzdálenosti 5m) dva hasicí přístroje, z toho nejméně jeden práškový o hmotnosti hasební látky 5 kg, dále nehořlavá plachta, nádoba s vodou pro rychlé ochlazení horkých povrchů a požární dohled.
- k) Před jiskrami a odstříkem bude používána odpovídající ochrana pomocí nehořlavých plachet, nebo clon.
- l) Svařovací zařízení musí být umístěno tak, aby je svářeč během své práce mohl průběžně vizuálně kontrolovat. Zařízení nelze umisťovat v místě, kam dopadají žhavé částice od svařování či broušení.
- m) Před zahájením řezání plamenem ve výšce je nutné vhodným způsobem zajistit prostor před spadem jisker a požárem.

4.13 Manipulace s technickými plyny

Pro dopravu, manipulaci, skladování a zacházení s ocelovými lahvemi se stlačenými, zkapalněnými nebo pod tlakem rozpuštěnými plyny se vztahují ustanovení příslušných norem, které obsahují mj. tyto hlavní zásady:

- a) Při dopravě je nutno chránit ocelové lahve s plyny před nárazem, přenášet je vždy dvěma osobami. Ventily lahví musí být přítom dobře uzavřeny a opatřeny ochrannými kloboučky. Lahve s poškozenými a netěsnými ventily je nutno ihned vyřadit z provozu.
- b) Na pracovišti musí být lahve zajištěny proti pádu třmeny, řetízky, nebo podobným uchycením v pevném nebo pojízdném stojanu.
- c) Nesmí být umisťovány v blízkosti tepelných zdrojů, u topných těles, na slunci apod. Vzdálenost lahve s plyny od pracoviště s plamenem nebo od jiného zdroje tepla musí být nejméně 3 m.
- d) Na jednu hořákovou soupravu smí být na pracovišti nejvýše dvě zásobní lahve stejného druhu plynu, jsou-li zajištěny tak, aby s nimi nepovolané osoby nemohly manipulovat.
- e) Venku smějí být přechodně uskladněny lahve jen tehdy, jsou-li chráněny vhodným způsobem před účinky slunečních paprsků, před nepříznivým počasím a proti zásahu nepovolaných osob.
- f) V okruhu 10 m od skladiště lahví je zakázáno ukládat jakékoliv hořlavé látky a provádět práce s otevřeným ohněm. Lahve plynů těžších než vzduch (propan-butan) nesmí být uskladňovány pod úrovní terénu.
- g) Kyslíkové lahve, armatury a těsnění kyslíkových ventilů nesmí přijít do styku s olejem, tukem nebo jinou nečistotou (nebezpečí samovznícení).
- h) Ventily lahví se musí otvírat a zavírat pozvolna (ne trhavě), a to ručně, nikdy kleštěmi, hasákem, nástavcem apod. Těsnost ventilů se může zkoušet pouze mýdlovou vodou, nikdy ne plamenem. Při otvírání lahvového ventilu nesmí stát nikdo před jeho boční přípojkou, nebo nad výfukovým otvorem pojistného ventilu. Po použití lahve se musí ventil ihned těsně uzavřít, u hořlavých a jedovatých plynů se přípojka ventilu zajistí závěrnou maticí s těsněním.
- i) Plyny se smí vypouštět z lahví do potrubí nebo nádob dimenzovaných na nižší tlak pouze přes redukční ventil určený pro daný plyn a označený příslušnou barvou.

4.14 Používání elektrických tepelných spotřebičů

- a) V objektech objednatele je zakázáno používat el. tepelné spotřebiče bez písemného povolení. Povolení na základě písemné žádosti zhotovitele a souhlasu vedoucího příslušného pracoviště vydává útvar BPE provozovatele areálu.
- b) Vydané povolení k užívání elektrotepelných spotřebičů musí být umístěno v jejich blízkosti, případně uloženo tak, aby bylo neprodleně k dispozici.
- c) Pro bezpečné užívání elektrotepelných spotřebičů musí zaměstnanci zhotovitele:
 - dodržovat návod k obsluze stanoveným výrobcem,
 - dodržovat stanovené bezpečnostní vzdálenosti spotřebiče od hořlavých materiálů,
 - zajistit odpojení spotřebiče ze zásuvky před opuštěním pracoviště.
- d) Za stav spotřebičů a jejich příslušenství odpovídá zhotovitel, který je povinen zajistit odbornou opravu v případě jejich poškození.

4.15 Přenosné hasicí přístroje

Jestliže zhotovitel vlastní a používá své přenosné hasicí přístroje, musí na své náklady zajistit jejich kontroly 1x ročně a opravy.

4.15.1 Vodní hasicí přístroj

Používá se na hašení pevných organických látek (dřevo, piliny, textil, uhlí, uhelný prach atd.), hořlavých kapalin ředitelných vodou (líh, aceton, éter).

Nesmí se používat na barvy, produkty z ropy a el. Zařízení pod napětím – hrozí nebezpečí úrazu el. proudem.

4.15.2 Práškový hasicí přístroj

Použití je ve své podstatě velmi univerzální a používá se všude tam, kde nechceme způsobit následné škody na majetku a zařízení, které by jinak vznikly při použití jiného druhu hasební látky, zejména vody.

Hlavní využití spočívá při likvidaci požárů archiválií, knihoven apod. Lze jej použít i při hašení el. zařízení pod napětím, plynů, hořlavých kapalin apod.

Jeho použití není vhodné tam, kde se nacházejí součásti jemné mechaniky a dále pro požáry sypkých materiálů.

4.15.3 Pěnový hasicí přístroj

Používá se na hašení pevných látek (dřevo, textil, uhlí apod.), na hašení hořlavých kapalin (benzín, ropa, oleje).

Není vhodný na hašení hořlavých kapalin ředitelných vodou (líh, aceton, éter). Nesmí se s ním hasit el. zařízení pod napětím – hrozí nebezpečí úrazu el. proudem.

4.15.4 Sněhový hasicí přístroj

Je vhodný k hašení el. zařízení pod napětím, hořlavých kapalin (barvy, laky, oleje, vosky apod.), přístrojů jemné mechaniky, potravin, léků a hořlavých plynů.

Není vhodný pro hašení prachů a volně ložených sypkých látek (piliny, uhelný prach, mouka, cukr, peří apod.)

4.16 Všeobecné zásady havarijní prevence

Všichni zaměstnanci zhotovitele jsou v areálu objednatele/zákazníka povinni:

- chovat se tak, aby nezavdali příčinu ke vzniku nežádoucí mimořádné události,
- znát prostor/místo, kde se sami nachází nebo vykonávají činnost a označení komunikací, které tento prostor/místo obklopují,
- znát havarijní pokyny a místa evakuace pro příslušné území nebo objekt, kde konají činnost dle příslušné obchodní smlouvy,
- ohlásit vznik nežádoucí mimořádné události dle Požární poplachové směrnice a dále se řídit pokyny provozních zaměstnanců nebo členů zásahových jednotek (jednat přitom rychle, klidně a s rozvahou),
- po vydání pokynu k opuštění ohroženého prostoru tento opustit v co nejkratší době dle evakuačního plánu do předem vymezených bezpečných prostor.

Část IV - Ochrana životního prostředí

4.17 Ochrana čistoty ovzduší

- Zhotovitel provozující v prostorách objednatele nebo v areálu objednatele/zákazníka zdroj znečištění ovzduší nebo vyvíjející činnosti, které způsobují znečištění ovzduší, je povinen dodržovat ustanovení zákona o ochraně ovzduší **č. 201/2012 Sb.**, a na něj navazujících právních předpisů.
- Zhotovitel a jeho zaměstnanci jsou povinni:
 - nevypouštět do ovzduší plyny a páry těkavých organických látek, např. zkapalněné uhlovodíky apod.,
 - nevypouštět ropné látky na zem ani v tom případě, že by byly vypouštěny na nepropustný povrch,
 - provádět práce tak, aby nedocházelo ke znečištění ovzduší nadměrným prachem.

4.18 Nakládání s vodou a ochrana kvality povrchových a podzemních vod

- Zhotovitel je při nakládání s vodou povinen odebírat vodu v místě povoleného odběru v četnosti a způsobem, který je v souladu s obchodní smlouvou či jiným obdobným dokumentem.
- Zhotovitel je při nakládání s látkami nebezpečnými vodám povinen:
 - manipulovat s nebezpečnou látkou pouze na zpevněných a vodohospodářsky zabezpečených plochách, neohrožovat jakost vod v kanalizační síti a neohrožovat kvalitu povrchových a podzemních vod a zajistit, aby manipulační plochy byly v takové vzdálenosti od vpusti dešťové kanalizace, vodního toku či otevřeného profilu vodovod. potrubí, aby byl minimalizován únik nebezpečné látky do vod,
 - umístit zařízení, v nichž se nakládá s nebezpečnou látkou tak, aby bylo zabráněno nežádoucímu úniku látky do okolního terénu, nebo nežádoucímu smísení nebezpečné látky s odpadními nebo srážkovými vodami,
 - zabezpečit místa možných úkapů a úniků při manipulaci s nebezpečnými látkami zachytnými nádobami a vhodnými sorpčními prostředky,
 - nepoužívat dopravní prostředky nebo pracovní stroje, z nichž dochází k úniku pohonných hmot, mazadel nebo jiných provozních náplní, např. hydraulické kapaliny.

4.19 Nakládání s odpady

- a) Zhotovitel, při jehož činnosti vznikne odpad, je podle zákona č. 185/2001 Sb., o odpadech původcem tohoto odpadu, není-li příslušnou smlouvou stanoveno jinak.
- b) Zhotovitel je při nakládání s odpady povinen:
- nevyužívat k dočasnému skladování odpadů venkovní nebo vnitřní prostory objednatele, nebylo-li příslušnou smlouvou stanoveno jinak; v takovém případě při dočasném skladování zajistit, aby nedocházelo k poškozování životního prostředí nebo únikům odpadů do okolí,
 - neskladovat odpady mimo řádně označené sběrové nádoby s výjimkou dočasného skladování kovového šrotu nebo nekontaminované stavební izolace před jejich odvozem ke konečnému zneškodnění.
- c) Zaměstnanci zhotovitele jsou povinni:
- předcházet vzniku odpadů, omezovat jejich množství a nebezpečné vlastnosti,
 - třídít odpad podle jednotlivých druhů a kategorií a zabezpečit je před únikem do životního prostředí,
 - vytříděný odpad ukládat na určené místo do označených nádob pro jednotlivé druhy odpadů,
 - udržovat pořádek ve sběrných místech.

5 Historie dokumentu

Datum	Verze	Revidovaný obsah
15. 07. 2012	3	Aktualizace celého dokumentu
30. 11. 2013	4	Nová šablona
01. 07. 2014	5	Implementace 4.1.2. b, 4.1.2. f
01. 05. 2020	6	Revize a aktualizace celého dokumentu, včetně příloh
01.01.2021	7	Revize a aktualizace celého dokumentu, včetně příloh, zapracování závaznosti i pro BIS Slovensko - změna bodu 4.1.g) zrušení přílohy A (všechny rizika jsou uvedena v <u>registru rizik</u> Pi 910_01 Příloha A)

6 Přílohy

- Příloha B Informace o rizicích z činnosti zhotovitele
- Příloha C Prohlášení - Vzor